

William E. Connolly

Toto je časť z pôvodnej dvojjazyčnej verzie, kde je slovenský text zobrazený na každej druhej strane.

List Augustínovi¹

Píšem preto, aby som preskúmal dedičstvo moci a zbožnosti, ktoré sú ešte vždy prítomné v modernom živote. Ne nasledujem Vás vo Vašej viere a vzhľadom na ňu si ani neuplatňujem nárok na vedeckú neutralitu. Aj tu mám s Vami niečo spoločné, hoci v centre Vášho nesúhlasu. Obdivujem Vaše úsilie otvorene interpretovať druhých z Vášho hľadiska. Táto adresnosť Vás čiastočne priviedla k strojenej úcte k protivníkovi. Kiežby ste rezolútnejšie odolali pokušeniu zmeniť tieto vzťahy konfliktov a nezávislosti na dogmatické tvrdenia o prevahe pravej viery. Svetské tresty a bremeno Vašej viery sú však mimoriadne veľké.

Podľa Vašej kresťanskej viery musíme žiť v presvedčení, že si zaslúžime smrť, lebo sme od narodenia hriešni, väčšina našich telesných podnetov a svetských túžob je hriešna alebo sa ľahko stáva hriechom, sme pomerne neschopní ovládať sa, musíme sa zmeniť a práve cirkev je lepšie vybavená na to, aby nám poskytla pravé učenie. Skrátka, musíme zápasiť

s odporom voči sebe, aby sme si zaistili vieru, to jest nádej na spásu, ktorú sľubujete. Musíme sa ustavične priznávať Vášmu Bohu a medzitým neustále priznávame, že každé predchádzajúce vyznanie bolo neúplné.

Vyznali ste všetko, svätý Augustín? Alebo nám azda dlhujete nejaké vyznanie? Spravidla, keď vo svojich textoch vyjadrujete aj tú najmenšiu pochybnosť o niektorej dogme podstatnej z hľadiska spásy (existencia Boha, jeho všemohúcnosti, jeho záujmu o našu spásu, jeho oslobodení od zla, možnosti milosrdenstva), kladiete tieto myšlienky do úst heretikov či neveriacich a ostro ich odsudzujete.

Hoci sa vyznávate, že Vaše úvahy o čase, Trojici, Ja a Písme svätom narážajú na nevysspytateľnú záhadu, deň po svojom pokrstení odmietate zahrnúť tieto myšlienky a zamyslieť sa nad strašnou cenou, ktorú veriaci i neveriaci platia na zemi za túto Vašu neistú vieru, a uznať za úctyhodných protivníkov, ktorí túto vieru odmietajú, lebo je plná záhad a barbarských dopadov

¹ Skrátená verzia listu uverejneného in: W. E. Connolly, *Identity/Difference*, University of Minnesota Press, Minneapolis 1991.

na život. Radšej trváte na premene záhady na vieru a odmietate považovať svoj postoj za projekciu Vašich vlastných úvah do bytia a nemienite posmelovať iných, aby vstúpili do rozhovoru s Vami na tejto úrovni. Niektorí pohania v tom prejavili väčšiu úctu voči svojim vrstovníkom než Vy.

Samozrejme, zdôvodňujete celoživotnú neistotu o najdôležitejšom probléme pre všetkých, ktorí považujú spásu za pravý cieľ náboženstva – konečné bytia nikdy nemôžu poznať vôľu nekonečného bytia. To však nestačí, lebo na mnohých miestach tvrdíte, že viete veľa o tomto bytí a jeho vôli, t. j. že stvorilo svet, že nám dalo slobodnú vôľu, že Adam to pobabral, že sme prekliati dedičným hriechom, že závisíme od milosrdenstva, že toto nekonečné bytie je všemohúce, vševediace a láskavé, že je to Spasiteľ a predovšetkým, že toto bytie nie je nijako zodpovedné za zlo vo svete.

Existuje azda iný, zákernejší dôvod skrývajúci sa medzi dôvodmi, ktoré ste poskytli na zneistenie človeka? Nevštepuge toto učenie o celoživotnej neistote pochybnosti, závislosti a znepokojenie od narodenia až po smrť? Lenže keby ľudia poznali skutočnosť, oslabilo by to

politickú kontrolu zo strany cirkvi (a štátu v prípade, že cirkev i štát sú spojenci). Lebo ľudia, ktorí vopred vedia, že boli navyky zatratení, alebo že im bola prisľúbená spása, sa môžu vyhnúť pravidlám, ktoré na nich boli uvalené tu na zemi. Zdá sa, že vo svojej politickej teológii potrebujete milosrdenstvo s neteistotou.

Tým, že som súhlasil s neteistickou úctou, pripustil som, že aj ona je možnou odpoveďou na záhady existencie. Nájdu sa teológie, ktoré hovoria o „neprítomnom“ Bohu a tento prístup sa dosť približuje k môjmu postoj. Do tejto diskusie môže prispieť aj Váš teizmus, ak obháji hlbokú rozporuplnosť názoru, ktorý presadzuje. Môže napríklad polemizovať o Nietzscheho názore, že „otec“ je v Bohu úplne vyvrátený, podobne ako „sudca“ a „ten, ktorý odmieňa“. Aj jeho „slobodná vôľa“ ... Zdá sa mi, že náboženský inštinkt veľmi narastá, s hlbokou nedôverou však odmieta teistické potešenie.“

Teším sa na akúkoľvek Vašu odpoveď na tieto prosby a naliehania.

S pozdravom
William E. Connolly

z anglického originálu preložil Richard Cedzo